СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 10. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 15-го січня 1946. No. 10. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, January 15, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

КОНГРЕС РОЗПОЧИНАЄ ПРАЦЮ В НОВІМ РОЦІ

У понеділок 14. січня зїхалися до Вашингтону конгресмени й сенатори для переведення велитенської праці, яка осталася неполагоджена перед святочними вакаціями. Найважнішою справою буде наладнання відношення між капіталом і працею зогляду на велике число поважних страйків і справа демобілізації армії, яка наробила шуму заморем. Водночас ждуть на конгрес такі важніші неполагоджені справи, як загальний військовий вишкіл, злука збройних сил під одним проводом, створення комітету для безсторонного принимання людей до праці, нагорода для безробітних, та ін., про які згадував президент Труман у своїй недавній промові по радіо.

Хоч конгресмени й сенатори свідомі своїх завдань, то вони мусять підождати 2—3 дні для пляново́ї праці, щоб наперед вислухати послання президента, який в четвер предложить конгресови звіт про стан державних справ. Наступного тижня буде предложений конгресови до ухвали буджет на наступний фіскальний рік.

НАДІЮТЬСЯ 150 БІЛІОНІВ ПРИХОДУ В 1946.

Незважаючи на повінь страйків і інших перепон, урядові знавці заповідають, що в 1946 році зросте прихід Злучених Держав до яких 150 біліонів долярів. У 1945 році прихід виносив 160 біліонів, але це був военний прихід. Економісти передбашували, що після війни прихід впаде до 130 біліонів, а тепер вони змінили свій погляд. Високий прихід є вказівкою, що в 1946 році піднесуться доходи підприємців, заробітки робітників, а уряд дістане вищі податки.

РЕКОНВЕРЗІЯ ПОСТУПИЛА ВПЕРЕД ПОНАД СПОДІВАННЯ.

Комітет для Економічного Розвитку проголосив звіт із своїх розслідів над станом реконверзії і прийшов до висновку, що від дня перемоги над Японією Злучені Держави перевели пляни реконверзії з военної промисловости до цивільної на 90 відсотків, отже далеко скорше, ніж це було передбачуване. Тепер вже занятих при праці 52,000,000 робітників, а лише 2,000,000 остає без праці. Зате кількасот тисяч місць праці не є обсаджених, отже роботи є доволі. Велитенські роботи приготовив стейт Ню Йорк і подав плян до прилюдного відома.

ТЕЛЕФОНІЧНИЙ СТРАЙК ВІДЛОЖЕНИЙ.

Краєва Федерація Телефонічних Робітників проголосила, що страйк відложений на 30 днів на підставі закону про непорозуміння в робітничих справах, який вимагає, щоб страйк був заповіджений 30 днів наперед. Уряд грозив, що на випадок страйку, перебере телефони під свою управу. У звязку з тим, повідомлено, що механіки телефонічних получень мають занехати страйк і вернутися до праці. — У надії на наладнання платні в сталевому промислі без страйку підприємці почали припоровлювати фабрики до посиленої продукції сталі.

ПІДГОТОВА ДО ПОКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ В АВТОМОБІЛЕВОМУ ПРОМИСЛІ.

Рада Юнії автомобілевих робітників рішила покінчити 54-денний страйк в автомобілевому промислі тим, що приймає рішення президентської Ради для Встановлення Фактів признати робітникам підвишку 17½%, замісць досі вимаганої підвишки у висоті 30%. Одначе це станеться тоді, каже рада, коли підприємство Дженерал Моторс згодиться дати таку підвишку до 21. січня. Інакше юнія підійме страйк наново і не спустить нічого із своїх домагань 30% підвишки. Коли Дженерал Моторс прийме умови, уряд юнії піддасть угоду під голосування членів по цілому краю.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ЖИДІВСЬКЕ ВІЙСЬКО ДЛЯ ПАЛЕСТИНИ.

Бріт Тумпельдор оф Америка — оце назва мілітарної молодечої сіоністичної організації, яка приготовляє боеві сили для здобуття Палестини як батьківщини для жидів. Ця організація вже вправляє своїх вояків в гімнастичній салі в передмістю Ню Йорку Гарлемі і надіється після вишколу дістатися до Палестини „незаконною дорогою", як про це звідомляється в газеті Ню Йорк Таймс з понеділка 14. січня. Військові вправи молоді переводить Арон З. Пропес, офіцир латвійської армії, який прибув до Америки перед пяти літами. Організація заявляє, що „між Британією й жидівською нацією існує военний стан". Організація вживає скороченої назви „Бетар".

У Вашингтоні побоюються дальше за балканські держави

Високі урядовці у Вашингтоні здивовані, що в Румунії й Болгарії не наладнуються політичні відносини так, як це було умовлене на конференції Трьох Потуг у Москві і як це оприлюднив секретар стейту Бирнс. З того приходить дехто до висновку, що Росія хоче торгувати Балканом двічи. Це вияснюють так, що Бирнс поробив Росії уступки в справах адміністрації Японії на те, щоб Росія уступила в справах Балкану і дозволила на допущення до урядів в Румунії й Болгарії представників інших партій, крім комуністичної. У практиці показується, що комуністи на Балкані не уступають, а з цього у Вашингтоні приходять до висновку, що Росія зажадає від Америки й Англії уступок в справах близького Сходу, тобто Ірану і Туреччини. Противники Бирнса вважають це за невдачу його дипльоматії і лише повний успіх на нарадах Асамблеї Обеднаних Держав у Лондоні може направити невдачу Бирнса в Москві.

ГРЕЦІЯ ДІСТАЛА З АМЕРИКИ $25,000,000 ПОЗИЧКИ

Через Імпорт-Експорт Банк Греція дістала з Америки позичку у висоті $25,000,000. Є це вже пята позичка через цей банк для відбудови країв, знищених війною. Одначе позичка для Греції дана на відмінних підставах, ніж інші позички. Це є лише початкова позичка і за нею мають піти дальші, але під умовою, що теперішня позичка буде використана згідно з плянами, які предложив грецький уряд. Водночас з оприлюдненням позички президент Труман оприлюднив імена американських делеґатів, які мають приглядатися переведенню виборів у Греції побіч представників Анґлії й Франції. Це вказувалоб, що Америка хоче допомогти теж і в політичній регабілітації Греції.

ЗА ТИМЧАСОВЕ ПРИМІЩЕННЯ О.О.Д. В АТЛАНТИК СИТІ

Предсідник комісії Організації Обеднаних Держав, д-р Стоян Ґаврілович, після оглянення будівель і їх розміщення в Атлантик Ситі, в стейті Ню Джерзі, признав, що це місто має повно вільного місця для тимчасового приміщення бюр О.О.Д. Крім того й інші вигоди, які дає Атлантик Ситі, відповідають вимогам головної кватири О.О.Д. Ґаврілович найшов в тому місті готель Чалонт-Гадон з авдиторією для 41,000 осіб, крім інших саль.

Закінчилась офіційно горожанська війна в Китаю

Звідомляють з Чунґкінґу, що заключено завішення зброї між націоналістами і комуністами в Китаю, хоч обидві сторони себе далі обвинувачують, що не придержуються умовин і ще далі воюють. Договір підписано в неділю. Та не зважаючи на такі взаїмні обвинувачення є назагал переконання, що тепер таки наступить кінець війні. Комуністи згодилися остаточно на пропозиції націоналістичного уряду в Чунґкінґу в справі реорґанізації центрального уряду доповненням інших елементів.

ФРАНЦІЯ ПЕРЕКОНАНА, ЩО СВІТ БУДЕ ПОДІЛЕНИЙ НА БЛЬОКИ

Коли судити почування французів до Організації Обеднаних Держав по тім, що пишеться у пресі, то виходить, що Франція не видить у ній нічого доброго. Вона переконана, що все буде обертатись біля „Трьох Потуг", що будуть між собою ривалізувати. А властиво буде ривалізація між Великою Британією і Советським Союзом, а Злучені Держави, як пишеться, будуть маневрувати між тими двома.

ТУТ ЛІПШЕ ІНФОРМУЮТЬ ПРО О.О.Д. НІЖ У ЛОНДОНІ

Так тепер є, що американську ґазету — Ню Йорк Таймс — висилають літаком до Лондону, куди вона дістається за один день. Члени Асамблеї Обеднаних Держав та визначні політики мають ту ґазету з найновішими відомостями про те, що діється в Асамблеї, чи як маються ті справи, що мають бути в ній обговорені. Лондонські ґазети стверджують, що з Ню Йорку надходять далеко ліпші, щирші й докладніші відомости про те, що було в Лондоні, ніж це можна вичитати в лондонських ґазетах.

ХТО ВБИВ: НІМЦІ ЧИ АМЕРИКАНСЬКИЙ „ҐЕНҐ"

В Пасав, Німеччина, знайдено в готелю, який підпалено, трьох замордованих американських офіцирів. Тепер ведуть слідство, хто є спричинником морду. Можуть бути ними німці, а теж і ті з американських рекетірів, що торгують харчами на „чорнім ринку".

ПОВІСИВСЯ НАЦІСТІВСЬКИЙ КАТ, Д-Р КОНТІ

Тепер виявлено, що тому три місяці повісився в норемберзькій тюрмі д-р Леонардо Конті, лікарський директор, що „очищував расу" присудами смерти на сотки тисяч осіб, що гинули як жертви „наукових дослідів".

УЧАСТЬ РЕМА У ПІДПАЛІ НІМЕЦЬКОГО РАЙХСТАҐУ

Капітан Ернест Рем, командант націстівських штурмовиків, був тим, що наглядав над підпалом німецького парляменту в 1933 році, за що засудили на смерть Марінуса ван дер Любе. Таке вийшло на яв на суді в Норембергу.

НАСЛІДКИ ТОРНАДА.—Картина ця знята в стейті Тексас, зараз по торнаді, що захопив східну частину стейту, залишаючи по собі всюди руїну. При тому згинуло ще й понад 40 осіб.

БРИТАНІЯ ЗАЯВЛЯЄТЬСЯ ЗА СВІТОВИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗАБЕСПЕКИ

Ернст Бевин, британський міністер заграничних справ, піднесе цього тижня в Асамблеї Обеднаних Держав справу створення світового парляменту забеспеки. Британці не є вдоволені тим, що „пятьом Потугам" прислугує право вета. Вони хотілиб, щоби таки було таке міжнародне тіло, що рішалоб більшістю голосів у справах світової забеспеки. Таким тілом мав би бути світовий парлямент забеспеки. Він мав би рішати більшістю голосів, разом з Радою Забеспеки, в таких справах, як ця, кого визнати агресором, та що зробити з напасником.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І СОВЕТИ — ПРОТИ.

Новий британський плян світової забеспеки перед війною не знаходить поперття серед американської делеґації, ні в американськім уряді. Кажеться, що ця пропозиція не булаб принята конгресом. Замітне і те, що офіційні представники Советів теж заявилися проти британського проєкту, називаючи його зле подуманим. Світовий парлямент називають советські представники „утопією", а саму справу шкідливою і реакційною. Супроти цього тяжко надіятись, щоб та британська пропозиція була взята під ширшу увагу.

ДЕБАТА НАД ЧАРТЕРОМ О. Д.

Припускають, що десь у вівторок зачнеться в Асамблеї Обеднаних Держав у Лондоні загальна дебата над Чартером О. Д., що може потривати який тиждень. Тут буде нагода представникам малих і середущих держав виговоритись у справі цілей О.О.Д. Дебата зачнеться мабуть 15-мінутовою промовою секретаря стейту Бирнса.

О.О.Д. ТРОСТІСОМ.

Велика Британія предложить Асамблеї Обеднаних Держав справу своїх мандатів над територіями в Африці, а теж і над Палестиною. Вони будуть віддані до розпорядимости Організації Обеднаних Держав. Та труднощі будуть у тому, як потім передати Британії нагляд над тими територіями від імені О. О. Д. Віддадуть свої мандати теж Франція та Бельгія.

ЗА ПРАВА ЛЮДИНИ І НАРОДІВ.

Представництво Куби до Асамблеї Обеднаних Держав хотіло поставити на порядок нарад справу деклярації про міжнародні зобовязання і права людини і держав, але це відкинув комітет, що укладає програму нарад.

ЗА СВОБОДУ ПРЕСИ У СВІТІ.

Представництво Филипин хотіло предложити Асамблеї О.Д. резолюцію в справі того, щоби знайти способи, якими можнаб забезпечити свободу пресі в цілому світі, але це не принято в програму.

ЖДУТЬ НА БІЛЬШІ „РИБИ".

Рада Забеспеки Обеднаних Держав, що є найважнішим тілом цеї організації, не могла ще зачати своїх нарад, бо ждуть на голови советської та французької делеґації, себто на А. Вишинського та Жоржа Бідолта. Головою цеї Ради Забеспеки є Едвард Р. Стетиніюс мол., що має рангу американського амбасадора.

ВДОВОЛЕНІ З СПААКА.

Асамблея О.Д., як пишуть американські кореспонденти, не має таких маркантних особистостей, як ним є, наприклад, Винстон Чорчил, але найбільше вибивається таки Пол Анрі Спаак, бельгійський міністер заграничних справ, років 46, що є тепер президентом Асамблеї. Совети мали іншого кандидата на це місце, якого попирали теж і Злучені Держави, а був ним норвезький міністер заграничних справ. Та Спаак дістав більшість голосів. Як він зістав вибраний то зараз запевнив советських делеґатів, що буде справедливим предсідником. Він походить з славної бельгійської родини лібералів, яка видала премієрів і міністрів. Його мати була першою жінкою, що ввійшла послою до бельгійського парляменту. Спаак був у своїй карієрі — поетом, журналістом, актором і адвокатом. І завзятим аґітатором, особливо у своїй молодости. Тепер говорять про нього як симпатичну людину, що постійно вибивається вгору.

В БОЛГАРІЇ І РУМУНІЇ БЕЗ ЗМІН.

„Три Потуги", що погодилися в Моксві щодо Болгарії та Румунії, знов мусять зійтись і радити, що далі робити. З Москви доносять до Лондону, що там не договорилися болгарські міністри до нічого в справі допущення болгарської опозиції до уряду. Знов американські та балтійські представники, що були в Румунії, не знайшли там доброї волі, щоби завести в краю ті свободи, про які була мова між міністрами заграничних справ, що радили недавно в Москві.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОБРА ПРИГАДКА!

Британійський премієр Атлі не є Чорчилем, коли мати на увазі красноріччивість, писали в часі, коли в Анґлії перемогла при виборах Партія Праці, а Атлі прийшов на місце Чорчила. Але й рівночасно додавали, що може й ліпше, що так є, бо повоєнні, прозаїчні часи вимагають іншого підходу до різних проблєм, ніж воєнні, коли треба було підтримувати духа гарнимц словами і всілячину усім обіцювати, не турбуючись наразі тим, хто це буде здійснювати. Красноріччивий Чорчил саме до цього надавався якнайкраще. Та прийшли часи, коли треба це все здійснювати. І на все, що було передше сказане, шукати розвязки. Ота спадщина спала тепер в Анґлії на уряд премієра Атлі. Ще заскоро заповідати, як він вивяжеться з тих завдань. Зате треба підкреслити нині те позитивне, що він сказав в тій епохальній хвилині ,коли зачинались наради Асамблеї Обєднаних Держав.

Атлі схарактеризував Орґанізацію Обєднаних Держав як одинокий ратунок перед цілковитою руїною людської цивілізації. Цю руїну, казав він, принеслаб певно нова світова війна. Обєднані Держави мають охоронити світ і цивілізацію перед цею війною. Ідеали цеї нової міжнародної орґанізації, казав Атлі, є виложені у вступі до Чартеру О. О. Держав. Це ідеали, за які віддали своє життя у цій війні міліони чоловіків і жінок. Їх треба тепер здійснювати.

Чартер О.О.Д., зазначив далі Атлі, говорить не тільки про держави, уряди, політику і війну, але й про елементарні потреби людини, де вона не жилаб якого кольору не булаб, яку віру не визнавалаб. В Чартері тім, каже Атлі, ми потвердили права людини в державі. А це конечно, бо як люди вільні в державах, то доперва тоді можна з таких держав створити вільну спілку вільних держав світа.

І мусить запанувати всюди соціяльна справедливість, бо без неї теж не може бути спокою в світі.

Щоб те все здійснити, підкреслив Атлі, ми мусимо мати піддержку не тільки від урядів держав, але від народніх мас у цілому світі. Ми мусимо визволити світ від страху й воєнної загрози, як і від економічної непевности. Кожна людина в світі мусить відчути, що те, що є предметом нарад О.О.Д. відноситься до всіх нас і торкається щоденного життя кождої людини: чоловіка, жінки, дитини. Для всіх нас треба збудувати новий світ: соціяльної забеспеки і свободи, що ним правлять мораль і справедливість.

Думаємо, що й найбільш красноріччива бесіда не булаб краще зібрала у загальній формі докупи все те, для чого створено Орґанізацію Обєднаних Держав, як це зробив прозаїчний Атлі. Коби тільки отсі добрі заміри не розбились, натрапивши отсю тверду стіну, якої не можна пробити гарними, переконливими і справедливими словами. Та хоч добре, що британійський премієр пригадав делєґатам Асамблеї Обєднаних Держав, що повинно бути в основі їхніх нарад і рішень. Інше належить до будуччини.

Для кого страйк є загрозою?

Звичайний страйк, у звичайному часі, мало звертає на себе уваги. Це природнє явище, так от як в здоровлю людини перестуда, перед якою не може забеспечити нікого навіть і найбільший догляд. Одначе в деякім сезоні простуда так пошириться, що половина населення відчуває велитенську втрату навіть в економічній ділянці. І тоді загал мусить рахуватися з простудою.

Подібне явище замітне тепер у страйковім русі. Це більше модерна „війна нервів", ніж справжня промислова війна, хоч як гостро обі сторони себе поборюють. Певно, що робітництво, назагал, слушно домагається підвишки платні. Та підприємці наладнали заздалегідь далекосяглі пляни для бизнесової експанзії й не хочуть від тих плянів уступати. А юнійні боси, знаючи це, хочуть при тому спечи і свою печеню. Усе те спричинило, як то кажуть, моду на страйки. Обі сторони кидають ще на себе каміннями споза плота в формі великих оголошень по ґазетах. Видко, що ґазети теж зрозуміли, про що йде справа і собі хочуть заробити. Заробляють так, що не хочуть поміщувати всього матеріялу про страйки, надсиланого пресовими аґенціями одної й другої сторони, а містять їх як платні оголошення. Вже тесаме, що воюючі сторони поміщують в формі платних оголошень свої арґументи, вказує, що кожна з них хоче здобути для себе прихильність загальної публики. Виглядалоб, що опінія загалу рішає про перемогу в страйку.

Справжньої конечности для страйків нема. Робітники, може й не всюди, а всежтаки дістають таку заплату, яку діставали вчасі війни. Крім цього юнії мають ще доволі фондів на підтримування страйку. А що загранична політика Америки теж не наладнана, то й підприємцям не спішно уступати перед робітничими домаганнями. Ще не все військо вернулося домів з заморських фронтів, кораблі ще заняті перевозом армії, то однаково американський продукт не скоро піде на заграничні ринки, коли нема чим його перевезти. У міжчасі як робітники так і підприємці можуть давати собі взаємно „лекції" про національну економію. Публика має час щось з таких лекцій навчитися і вирішити спір, коли вже наспіє відповідна пора.

Тимчасом політичні фільософи теж подають свої міркування про страйк. З тих міркувань довідуємося, що страйк може поширитися лише до деяких границь, а потім він самий себе побє. Страйк у сталевім, електричнім та автомобілевім промислі — кажуть вони — не є більше загрозливий, ніж страйк в самому лише сталевому промислі. Коли вибухне страйк у ключевому промислі, то він майже автоматично викликує інші страйки. От, напр. страйк у сталевому промислі стримає продукцію сталі, а через те мусить станути праця втаких ділянках промислу, які потребують сталі, а її не можуть дістати. Щоб не паражуватися на примусове безробіття, робітник волить вийти на страйк, бо проте дістане щось від юнії за час страйку.

Зновуж, коли страйк пошириться до великих розмірів, його не може легковажити публика та провідні політичні чинники і страйк стає предметом політики. В нього вмішуються серіозно політичні провідники і пробують його наладнувати різними арґументами. Обі спорючі сторони мякнуть і стають схильні до угоди. Робітникам обіцюють повно працю на довші часи в заміну за хвилеві уступки, а підприємцям обіцюють великі зиски при контрактах. Одно й друге доводить до порозуміння.

Нема потреби замикати очей перед велитенськими економічними втратами вчасі страйків. Та Америка такий багатий край, що може витримати біліонові втрати і знову відродиться. Отже як підприємець хвилево втратив, або робітник хвилево не мав добре платної роботи, то це мало кого журить. Прийде час і все страчене буде нагороджене.

Але є і поважніший запит, а це, чи язва страйків не є для нікого справжньою загрозою? — Для поважної відповіди треба поважного розуміння положення не поодиноких осіб, а положення краю. Хто має нагоду переглядати заграничні ґазети, головно московські, той може чогось доглупатися. От візьмім до рук московську „Правду" чи „Ізвестія" і перечитаймо там телеґрами із Злучених Держав. У телеґрамах широкі звістки про те, що пишуть такі большевицькі ґазети, як „Дейлі Воркер". У телеґрамах американські страйки представлені як якесь марево: ось-ось завалиться цілий демократичний лад і робітники захоплять у свої руки владу та поставлять диктатуру на лад кремлівської. Під впливом таких вістей советський громадянин - невільник мусить набрати переконання, що советська Росія вже готова заняти навіть Злучені Держави і тому населення Советів мусить хоч ще рік-два потерпіти. Крім цього воно мусить дальше жити в переконанню, що його ніхто не вирятує від його страшного положення, хіба самий советський уряд. І тому советський невільник мусить дальше сліпо слухати свого уряду і давати йому все, що цей уряд зажадає. На такій штучній безнадійности Совети дальше розбудовують свою силу, яка грозить не лише Европі, але й цілому світови, отже й Америці.

Загально звісне, що провід кількох великих американських робітничих юній опинився в руках комуністів, котрих прилюдна опінія вважає за прислужників Москви. Коли ці московські прислужники використують кожну нагоду на те, щоб викликувати страйк, то це, очевидно, має якусь дальше йдучу користь для московського уряду, а вже тимсамим воно є шкіливе Америці. Але для зрозуміння цього американська публика мусить навчитися глядіти на свій інтерес з ширшого становища, а не зо становища безпосереднього кількацентового зиску. Ця публика мусить раз зрозуміти, що тут загрожені не лише економічні інтереси, але що більше, також і ідеальні цілі Америки, тобто громадянська свобода, демократія, справедливість і все інше, чим наш край пишається у світі.

Проф. Іван Чинченко.

Львівські студенти в Києві в 1940 році

(З Европи до „Свободи").

Як тільки большевицькі війська вступили в осені 1939 р. на Волинь і до Галичини, так зараз розпочала советська влада величезну аґітацію в тому напрямі, що Советський Союз це величаве будівництво, це великі дисягнення в науці, культурі й господарстві. Одна Америка, казали, ще стоїть у промисловій ділянці вище, але й ту випередимо за яких 5 чи 10 років. Таке треба було усім нам постійно й при кождій нагоді повторяти, себто підло брехати, бо доходили і до нас відомости, що, наприклад в Харкові, весною 1940 року, люди пухли з голоду. Але про це не вільно було говорити, а не то писати. Я був тоді, в 1940 році, ректором Ветеринарної Академії у Львові. А що я не був комуністом, то для політичного керівництва і виховання в Академії ще був призначений Комісар Академії, секретар комуністичної орґанізації.

Щоб зазнайомити студентів з Києвом серцем України, рішив я післати Хор Академії, в числі 43 студентів, на братню гостину до наших колеґ у високій ветеринарній школі в Києві. Та, щоби було можна переїхати з Західної України до Києва треба було мати у цій нашій рідній державі — перепустку. А щоб дістати перепустку, треба було представити письмо з офіційними запросинами від Ветеринарії в Києві. Там спершу налякались, як про це дізнались і боялись самі вирішити. Цеж страшно було запрошувати тих, що були виховані на заході в капіталістичному дусі... Тай в міністерстві землеробства, в Києві, теж боялись це полагодити, бо про такі речі рішає комуністична партія. Вкінці оббивши не одні пороги, всякими правдами і неправдами, ми таки дістали дозвіл на „переїзд через кордон". А до Києва мали ми прибути на святкування І. травня.

Зі Львова студенти виїхали вечером 29. квітня. Ніч їхали ще в Галичині, вночі переїхали „кордон" і раптом, як проснулися, десь біля 7 години, були вже на ст. Жмеринка. „Хлопці, ми вже у Великій Україні! Хлопці, ми вже на Землі-Матері!" — кричали радісно студенти. Але як повиходили з ваґонів та й очам своїм не вірять. Деж це розкішне заможне життя, що про нього так багато говорили большевицькі пропаґандисти і аґітатори? Люди дуже вбого одягнені й мали вигляд зморених непосильною працею і голодних. Вираз обличчя байдужий і нежиттєрадісний. Та головне — в Україні не чути української мови. Навкруги чути було лише московську мову. Не запитують хлопці один одного нічого. Тільки дивляться один на одного. З пригніченим настроєм приїхали хлопці і до Винниці, а там таж картина що й в Жмеринці. Нарешті минули вже і ст. Хвастів, підїзджають до Києва. Вже і зустрічають їх реклями, як от: „Пейте советское шампанское", або „Кушайте гарячие пирожки с мясом". І багато інших подібних реклям. І ці виключно в московській мові. Нарешті один студент не витерпів, і з протестом заявив: „Що вони з нами роблять". Тут підійшов до них один чоловік, так середнього віку, з виснаженим і стомленим виглядом — пізніше виявилось, що це сільський учитель — і сказав: „Чекайте, чекайте дітки, в нашому Києві, ви ще не то побачите!". Та як зраділи хлопці, почувши рідну українську мову. Посипались десятки запитань з усіх сторін. Як казав один студент, хотілося розцілувати його,, але бідний чоловяга, озирнувся кругом, похитав головою, і лише виразом обличчя ніби казав: Рад би з вами говорити, та не можу; говорити правду, то вночі негайно „чорний ворон" підбере, а говорити неправду... не можу.

Нарешті приїхали до Києва. Головний двірець. Хлопці захоплені величавою будівлею. Сам головний корпус пригадує булаву. Правда, за цю „булаву", заарештовано як „ворогів народу" ґрупу інжинірів, що проєктували цю будівлю, а теж і головного архітектора!

На двірці радушня зустріч директором, професорами та студентами Київської Ветеринарної Високої Школи. Та вже не дивує, але просто обурює наших хлопців те, що тут, в серці усіх українських земель в старому, українському місті, чути виключно московську мову. Написи скрізь московською мовою. Де-ж тут той свобідний „щасливий", „життєрадісний" український нарід? Пізніше хлопці довідалися, що дуже багато української інтеліґенції (професори, редактори, письменники, студенти і т. п.) заарештовані НКВД, і ізольовані „як шкідливий елемент", як „українські буржуазні націоналісти". Одних розстріляно, других вислано на Сибір чи в Казакстан і т. д.

Два автобуси провезли гостей через Київ до місця, де був Ветеринарний Інститут. Тут знов урочиста зустріч. Всі студенти, службовики, професори, вийшли зустрічати синів, представників єдинокровного народу, що сотками років були відокремлені штучним кордоном.

Всі зустрічаючі вистроєні в два ряди. Гості проходили посередині. Зустріли їх гучними оплесками, що закінчилися овацією. Хлопці були розчулені, а навіть дехто пустив сльози.

Причепурившись після подорожі та повечерявши пішли хлопці на „традиційні урочисті збори" (Академію), присвячену „Дню пролетаріяту всього світу", 1-шому травня. Один із професорів, на доручення партії, мав доповідь про досягнення СРСР в соціялістичному будівництві. Це стандартна тема доповідей усіх урочистих зборів в СРСР. Говорилося про велитенські і небувалі успіхи і зріст в промисловості, сільському господарстві, про заможне і радісне життя совєтського громадянина, дякуючи за це все мудрому Сталінови і комуністичній партії. Як тільки вимовлялося імя Сталіна, комуністи і комсомольці зривались з місць, вставали і оплескували, а за ними вставали і також аплявдували всі, і то довго, бо кожний боявся перший перестати, щоб тим не звернути на себе увагу і зараз не опинитись в списку підозрілих, або неблагонадійних.

Слухачі сиділи і чекали кінця цієї, так дуже обридної, говорільні.

Після закінчення доповіді, голова професійної орґанізації привітав гостей із славного українського міста Львова. З відповіддю на привітання виступив один із наших студентів.

Потім виступав наш хор. На сцену вийшли молоді, свіжі хлопці, всі гарно і пристойно прибрані. Всі наші хлопці були зодягнені в чорні визитові вбрання, мали коломийської вишивки сорочки і чорні лякеровані черевики. Це в так „заможній" державі було рідкістю! Після кожної проспіваної пісні саля вибухала громом апльодисментів і кожну пісню примушені були співати по 5 і 6 разів. Тільки, що багато українських національних, стрілецьких пісень, не можна було співати, щоб не стати „українськими буржуазними націоналістами".

На другий день рано 1-го травня, наші хлопці, разом із професорами, студентами і служащими Ветеринарного Інституту, приймали участь в демонстрації. Як гостей, їх поставили в голові кольони. Пройшли через усе місто. Трибуна була на вул. Володимирівській, біля оперного театру.

На трибуні стояв намісник Москви в Україні, Хрущов, з ним його свита. Попри трибуну проходила маса силоміць вигнаного на демонстрацію-параду. Мусіли виходити всі робітники, учні, студенти, службовики, а неприсутних „брали на олівець"; це вже були підозрілі люди.

Після демонстрації хлопці обідали в театральнім ресторані. Комісар інституту Пащенко (ґрупу гостей зі Львова очолював комісар Пащенко як політичний керівник і політичне око) намагався заплатити за обід, щоб студенти не знали, скільки платиться за обід. Але студенти, то така публіка, що від неї тяжко щось затаїти. Вони дізнались, що за пересічний, навіть можна сказати „бідненький" обід" платилося 23 карбованці (рублі). І це при пересічній заробітній платні некваліфікованого робітника 115 карб. на місяць і учительки народньої школи — 130 карб.!

Вечером хлопці були в оперному театрі, на опері: „Запорожець за Дунаєм". А що 1-ше травня, це „свято всіх

ЩО ЛЮДИ ПИЛИ Й ПЮТЬ?

За первісний напиток людей треба вважати воду. Бо пили її і дикі племена, як приміром австралійці, коли їх европейці відкрили. Також північно-американські індіяни та готентоти не знали квашених напитків. Щоби їх предки знали такі напитки, є мало правдоподібне, бо ледви чи пішли би в забуття, коли заманили би вже раз людей своїм смаком. Навпаки можна приняти, що на думку квасити напитки могли люди прийти вчасно та на різних місцях, головно там, де плекають овочі та збіжжа. І то так, що правдоподібно, що якась страва або замішка з овочів чи зі збіжжа лишилася, скисла — а що й так була смачна, то вже люди й далі стали робити таку страву чи напиток.

Так у Мексику приправляють квашенням молочний напиток із ростини альое. Напиток цей називають „пульке". В Азії й Африці приправляють „тодді", вино зі соку пальм. Татари роблять кумис із кобилячого молока. Дуже багато народів пє яблочник, мід (із меду й води), й інші напитки. В Европі знане було в старину солодке пиво (як і взагалі пиво) ще в Єгипті, де, його вперше згадує історія. Пиво виробляли різні народи й називали його різними іменами, як: „квас" — житнє російське пиво, „помбе" американське пиво з проса, „чіча", роблене з кукурудзи або казави — пиво американських тубильчих племен, а китайці мають рижове вино.

Вино здається неменше старе як і пиво. Вже на єгипетських малюнках можна часто бачити винниці, виноградні листки та збани. Вкінці й приладжування вина передовсім у малих підприємствах, є таке саме як була колись.

Цікаве, що люди в старинних часах *не лише з роскішю* пили опяняючі напитки зовсім без стриму та без стиду, але й поети оспівували вино, пиянство. Старинні люди пили опяняючі напитки при богослуженнях і приносили вино в жертву богам. У ведських (індійських) гимнах сказано, що в честь бога неба Індри уладжували пиятику. Старинні греки в бакхантських походах і Діонізових торжествах, увінчані виноградом, танцювали та співали гимни богові Діонізові, що вщасливив усі народи одурманюючим соком винної лози, та впивалися в його честь.

Всетаки і в цих давніх часах замітні є й інші погляди. Є це передовсім богослужебні достойники. Вони бачили зло, яке виходить з пиянства і проголошували, що пити алькогольні напитки, це огида й гріх. Хоч жертвування вина подекуди осталося, то таки пити алькогольні напитки вважається гріхом (прим. у брамінів) і то тяжким. Буддійський новик (висвячений чернець) присягає (між 10 обітами) не пити опянюючих напитків. Могамеданство цілком закидає давнє замилування до вина та заборонює вживати його і при релігійних обрядах.

Тяжко повірити, що дестильований алькоголь нині стільки вживаний, західні народи пізнали щойно **в середньовічних часах,** хоч давно був знаний на Сході. Алькоголь донині вживаний як лікарство, вже тоді був принятий загально як напиток. То пізнаємо з його назви „аква віте" (оковита — вода життя), по французьки „о де ві", по айриськи „юскбовг" (скорочене — ґвіски).

Алькоголю виробляють нині дуже багато, а головно з останків при виробі вина, варенні пива та рафінуванні цукру. „Вживання алькоголю, як звичайного подразнюючого напитку, — каже один англійський письменник — є одним із найбільших нещасть сучасного життя, що спричинює в нижчих верствах горожанства звироднілість, якої не було в найгірших добах історії". Деякі пристрасні пияниці пють чистий алькоголь, що спалює їм нутренности, але приємно пахне та смакує... Багато пропивають українці не лише в Старім Краю, але і в Америці, навіть за часів прогібіції. Рука в руку з пиянством іде злочинність.

Але цивілізований світ має і слабо опяняючі напитки, які мають у собі кофеїну й подібні складники. Головно є це ду-

(Докінчення на стор. 4).

ПОШУКУЄМО 297 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орґан Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

202—203) Дмитро й Анна Медецькі, Толідо, О.	$ 100.00
Братство св. О. Миколая, від. 167 У. Н. С. Толідо, Огайо	118.50
Разом	$ 218.50
Попередно проголошено	20,170.00
Разом	$20,388.50

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше – просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

свят" в СРСР, то грали всі визначні артисти. Красотою декорації, багатством костюміровки, прекрасною грою артистів, високою технікою виконання б а л е т н и х номерів, хлопці були задоволені. „Це лише один куточок у Києві, де ми почували себе як в Україні — говорив один із студентів. На другий день 2-го травня — (це день всенародного гуляння), наші гості пішли оглядати Золотоверхий Київ. Але пішли в „асисті" 30 комсомольців. Це були спеціяльно підібрані „асистенти". Самих не випустили на місто. Комісар Пащенко заборонив заходити без його дозволу до склепів щось купувати, чи навіть говорити з кимсь із місцевого населення. Коли гості прибули на вул. Володимирську і зупинилися коло одного із величавих будинків, то на їхні запити відповіли, що це музей Леніна-Сталіна. Та хлопці вже знали, що це будинок кол. Педаґоґічного Музею, де в 1917-18 роках засідала Центральна Рада. Вони зупинилися, стали півколом і заспівали три журливі пісні: 1. „Побратався сокіл", 2. „Ой горе тій чайці" та 3. Ой у лузі червона калина". Людей біля них зібралося понад 1,500 чоловік. Один чоловік, так, у віці років 50-60, приступив до одного із крайніх студентів, обняв і поцілував, і крізь сльози промовив: „Тримайтеся дітки так, як і ми трималились". І зараз-же зник в натовпі. Хлопчина спочатку був заскочений цим і коли доповів про це керівникови хору і хлопцям, то почали сварити на нього, чому він того чоловіка не затримав, хай би поговорили з ним.

Потім, пішли на площу Софії й зупинилися біля памятника Богдана Хмельницького. Коби так ця площа Софії могла свобідно розказати, що тут діялось упродовж довгих століть! Тут хлопці теж співали і коло памятника Б о г д а н а Хмельницького фотоґрафувались. Спів студентів зі Львова слухало понад 2,000 осіб. Якась старша жінка підступила до хлопців і скрізь сльози благала: „Співайте, співайте дітки, хай нам хоч на хвилину, на цей час, на серці лекше буде". Потім, хлопці пішли на Володимирську гору, співали та фотоґрафувались коло політехніки Володимира Великого, коло памятника хрещення Руси-України.

Згори оглядали Дніпро-Славуту. Ясне сонце світить, кругом все зелене, й то зелене аж чорне, дерева цвітуть. Весна. Сивий Дніпро вийшов широко поза свої береги. Хлопці були захоплені красою природи. Звідси пішли на Хрещатик — серце Києва. Тут по обидвох боках вулиці, на хідниках, грали орхестри з дутих інструментів, а на самій вулиці танцювала публика. Хлопці і тут співали. І тут їм аплявдували тисячі киевлян. Таким успіхом керівник хору, комісар Пащенко, налякався. І розпорядився, щоб всі негайно поверталися до Ветеринарного Інституту. Як тільки хлопці повернулися до Інституту, то тут уже на їх чекали делеґації від багатьох високих шкіл. Всі запрошували до себе на гостинний виступ хору. Співали вечером у Лісовій Академії. Зустрічали їх оваціями, громом оплесків нагороджували після виконання кожної пісні. Проспівали лише 5 пісень, але кожну пісню слухачі примушували співати по 5—6 разів. І залишали галю також під грім оплесків. 3. травня львівські гості мали оглядати м. Київ та визначні місця його. Найпершим бажанням їх було оглянути нашу історичну памятку — Києво-Печерську Лавру, що стала Антирелігійним музеєм. Спочатку зайшли до митрополичих покоїв. Там лише бачуть плякати та картини, Ленін про Сталіна і Сталін про Леніна. Що це все має спільного з релігією? Зайшли до славного Успенського Собору. Один студент зняв капелюх і перехрестився. Керівник ґрупи ,комісар Пащенко, перелякався. Як це так, студент високої школи і є релігійною людиною! Як довідається про це партійне (комуністичне) начальство, то що тоді буде? Комісар Пащенко дав розпорядження, щоб негайно всім повернутися до Ветеринарного Інституту і збиратися до негайного відїзду до Львова. Від здивовання студенти лише переглянулися поміж собою. А ми-ж ще запрошені до університету, просили нас масові делеґації від фабрик м. Києва. Запрошували нас у гостину. В пляні нашої екскурсії зазначено, що маємо плисти пароплавом по Дніпрі й відвідати Канів і Чернечу гору, де є могила нашого співця і апостола, Тараса Шевченка. „Нікуди ви не підете і непоїдете, а поїдете до Львова", така була відповідь комісаря Пащенка. Та в Ветеринарійнім Інституті ждала на гостей зі Львова делеґація з університету. Як не хотів комісар Пащенко, щоб студенти йшли до університету (бо розповсюджують „український буржуазний націоналізм"), але відмовити делеґації не міг. В салі університету ждало на гостей зі Львова до 3,000 осіб (нормально саля вміщує до 1,800 осіб). Коли входили гості зі Львова, то присутні зустріли їх громом аплодисментів. Співали 6 пісень, а на вимоги зібраних повторювали знов кожну пісню по 5-6 разів. І теж і вони випроваджували представників єдинокровного народу з гучними аплодисментами і оваціями. Та 3. травня, вечером таки відїхали ми до Львова. Такі-ж були щирі й проводи, як була зустріч. Ще додам, що всупереч волі комісаря Пащенка хлопці побували і в склепах. І товарові і продуктові склепи були порожні. Ціни неймовірно високі.

Ось з такими враженнями поверталися студенти до Львова. Бачили нужденне життя жителів Києва, бачили, нарід нежиттєрадісний, чимсь застрашений, що боїться говорити своєю рідною мовою. Чули кругом московську мову; бачили шильди і різні написи приватних і державних установ і урядів в переважаючій більшості в московській мові, а в міністерствах У. Н. Соц. Республіки чули виключно московську мову. Тільки в оваціях, якими зустрічали рідних братів і рідну пісню, чути було, як щиро б'ється поневолене українське серце.

Збірка старого убрання

Американці знова переглядають в своїх шафах, на горіщах за старим одягом, черевиками, білизною, щоби післати те все потребуючим людям в Европі, на Филипинах та на Далекому Сході. Кампанія збірки річей почалася 7. січня і буде продовжуватися до 31. січня. Головою тої кампанії є Генрі Дж. Кайзер. Він був головою краєвої кампанії по збірці одягу також минулої весни.

Поміж міліонами обідраних людей, що чекають американської допомоги, є люди різного віку, різних суспільних ґруп, немовлята, шкільні діти, селяни, диригент сільського хору, швачки, урядники, лікарі, вчителі, молоді матері, хорі та перлякані бувші военнополонені, живі трупи з таборів невільницької праці та навіть нововибрані урядовці більших міст. Сучасний брак палива в Европі ще погіршує положення людей цеї зими. Одначе збирати треба не тільки теплий одяг. Вісімнадцять міліонів населення Филипин носять легкий одяг цілий рік, тому вони можуть використати літні сукні, костюми жіночі, чоловічі та дитячі.

Доносять з Филипин, Хіни та Европи також про потребу в білизні. Люди, яких доми погоріли, чи були збомбардовані, часто втікли тільки з тим, що мали на собі, а білизна найскорше зношується. Особливо ті, що мають якусь хоробу шкіри в наслідок недоживлювання та холоду, потребують часто міняти білизну. Поміж міліонами фунтів одягу, зібраного минулої весни бракувало якраз білизни.

Також дуже потрібним є одяг та взуття для праці. Тому що річи, зібрані минулої весни, в більшости походили з міст, серед них було дуже мало одягу та взуття потрібних для праці на полі, коло худоби. Як рівнож бракувало річей для сільських родин, що живуть далеко від крамниць, школи, церкви.

Є потреба також в ґумових чоботах, ґальошах. Згідно з недавними обрахунками, в самій Норвеґії цеї зими буде яких три міліони пар „мокрих ніг". В Греції, Польщі, Юґославії селяни обмотують ноги шматами чи папером і так тягнуть свої вози по розритих, тяжких дорогах. На Филипинах не можна купити пару черевиків, навіть найдешевших, за 50 долярів.

Пекуча потреба є також в простиралах та ковдрах. В однім збірочнім центрі пять тисяч людей, які пережили страхіття націстичних таборів і чекали репатріяції, спали на соломі, без жадного покривала, жадної ковдри. Заразні хороби легко поширюються серед тих ослаблених, невідпорних, холодних і голодних людей. Американці повинні це памятати, коли будуть шукати за старими річами для потребуючих.

УНРРА, сотки різних орґанізацій, уряди, церкви та тисячі окремих осіб беруть участь в кампанії збірки одягу, щоби врятувати життя міліонам невинних жертв війни в Европі, Хіні та на Филипинах.

Яких 25,000,000 чоловіків, жінок та дітей вже дістали дещо з того, що було зібрано минулої весни. Проте є це тільки частина з 130,000,000 осіб, які минулого року не мали потрібного одягу. Сто тридцять міліонів! Це майже ціла кількість населення Злучених Держав!

Загальна Рада — ФЛІС

ЖАРТИ

Жіночі капелюшки.

Жіночі капелюшки стають все чимраз менші. Тримаються уже майже на вершку голови.

Пані Славця купила собі теж такий капелюшок.

Муж станув счудований:

— Що? Десять долярів?

— Стільки коштує, Петрусю!

— Твій останній капелюх коштував теж щось десять долярів, але був куди більший.

— Малі капелюшки стають тепер чимраз модніші.

Муж хвилюється:

— Капелюхи стають все менші, зате рахунки чимраз більші. Я вже бачу той день, коли ти прийдеш зовсім без капелюха тільки з рахунком від модистки.

Не допустив до втечі.

До лікаря серед американських гір приходить старий чоловік і приводить з собою молодшого на лікування.

— Пане докторе, направте ногу мому зятеви. Я пострілив його, коли він утікав, а тепер маю клопіт.

— Алеж це стид, щоб тесть стріляв до зятя — завважує лікар.

— Тоді, як я в нього стріляв, він ще не був моїм зятем. Тепер він храмає, то вже не втече.

ПОВІДОМЛЕННЯ

— про —

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

що відбудуться

В AUBURN, N, Y., В СУБОТУ 2. ЛЮТОГО 1946 р. в год. 7:30 веечром, в салі Бр. св. Миколая, COR. WASHINGTON & COTTAGE STREET, для відділів 38, 202 і 283 з Оборн, 39 і 317 з Сиракюз, 263 з Фултон і 340 з Менчестер, Н. Й.

В UTICA, N. Y., У НЕДІЛЮ, 3. ЛЮтого 1946 р. в год. 2, пополудні, в Українській Парохіяльній Салі, 209 FIRST ST., для відділів 58 з Ютики, 121 і 472 з Ром, 192 з Геркімер, 331 з Літл Фолс і 188 з Дургемвіл, Н. Й.

На збори повинні прийти конечно **урядники й делеґати** всіх відділів, а також і місцеві члени. Є важні орґанізаційні справи до обговорення та вирішення, а тому заряди відділів повинні подбати, щоб на збори **явилось** якнайбільше число учасників. На зборах будуть промовляти головний секретар **Д. Галичин** і орґанізатор У. Н. Союзу **А. Маланчук.** 10,20

Окружний Комітет Відділів У. Н. Союзу.

Що люде пили й пють?

(Докінчення зі стор. 2).

же поширені напитки: кава, чай, какао.

Кава походить із північної Африки, з кавового ліберського дерева в Габеші, й в Арабії. До поширення кави причинилися мослеми. В Европі була знана вже в 17-тім столітті, а саме, як турки облягали Відень. Турків прогнали зпід Відня українські козаки, що прийшли на поміч віденцям разом із королем Іваном Собіським. Турки втікаючи полишили м. і. багато мішків кави. Українець Кульчицький вистарався позволення отворити у Відні каварню і від нього навчилися віденці пити каву. По цілому світі стали вживати каву щойно в 19. столітті. Нині є найулюбленішим напитком багатих і незаможних. Кофеїною (сира кава має кофеїни 1—1.5%) впливає на нервову систему та серце. Для хоровитих витягають із кави кофеїну при помочі поташу та продають її як „каву без кофеїни". Все таки й ця кава має в собі 0.2—0.3 відсоткїв кофеїни. Кава, як знаємо, є зерно кавового дерева, що звичайно по два є в лушпині, з якої муситься її обібрати заки піде на базар. Кавоті сурогати не можуть витиснути справжню каву з продажі, бо не мають у собі кофеїни, яка саме додає каві її приємного запаху та смаку.

Тут можна згадати і т. зв. **цикорію**, якої вживають як додатка до кави та до її сурогатів. Є це приправа з ростини Cichorium Intybus*) Гіркі складники тої ростини додають смаку напиткові, тому радо вживають цикорії в народній кухні. Ба **цикорія навіть є конечна для народних мас, для травлення хліба і бараболь, яких зїдають дуже багато.**

Чай є з листків китайської ростини: **Thea chinensis.** Запах чаю походить із етеричних олійків і інших складників, що витворюються при квашенні чайних листків. Квасять чайні листки, заки підуть на базар. **Вплив чаю на побудження нервів оцінили насамперед будійські черці в середущій Азії, і вони пили чай, щоби не заснути при нічній богослужебній праці.** В Китаю пили чай загально вже в початках нашої ери і відтам поширився цей звичай по всьому світі. Чай те найбільше улюблений напиток у Росії, на Україні, в Англії. Останніми часами від російських емігрантів, що є по всіх державах Европи, навчилися пити чай ще більше й інші народи (прим. чехи).

Какао було улюбленим напитком уже в старинній Мексику. З Мексика привезли какао до Европи еспанці (Кортез 1628 року). Тепер плекають какао на плянтаціях і фармах у південній та середущій Америці, Бразилії і східній Індії. Походить із овочів какового дерева **Theobroma Kakao.** Какаове зерно, також какао мелене вивозять відси по всьому світі. В більшости щойно в загр. фабриках пражать какаове зерно та мелять на порошок, а порошок переробляють на чоколяду і на какаовий товщ. **Першу чоколяду вироблено тому сто літ голяндець Ґеуральд Поганнес ван Гутен,** так, що додав цукру та ванілї до розмеленого какао. Какао має в собі багато білковини, углегидратів і товщу, тому то є найпоживнішим і найздоровшим напитком. Попри кофеїну має какао також теоброміни, яка від кофеїни різниться тим, що лише слабо виливає на нервову систему, але зате має добрий вплив на серце та при хронічних недугах нирок. У Німеччині, Голяндії та Франції є какао улюбленим напитком. Найліпший спосіб варення какао є такий: до пів літри води, яка вже вариться, дати ложку доброго какао і хай воно вариться три хвилі. Потім долити пів літри неваренного молока, а як цей плин постійно мішаний зачне варитися, зараз відставити на холодніше місце та засолодити відповідно до смаку. Какао варене на самім молоці утруднює травлення, тому добре є варити його у воді, як повище.

А. Л.

* Cichorium Intybus — придорожник, Петрів батіг, Голубій, Серпівник, Дика цикорія, Цикорій, Старівник і т. д. — ростина висока на 30—100 цалів. Росте на полях, межах, степах і при дорогах; майже всюди на українських землях. Цвите синьо. Його відміну Cichorium Endivia плекають під назвою правдивої цикорії.

ВАРТУВАЛОБ ПОПРОБУВАТИ!—Арт Девлін, відомий спортовець, показує в Лейк Плесід, як „легко" виграти першу нагороду при скоках на скі. Він був першим в недавних змаганнях в Бер Мавнтен, Н. Й.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АКРОН, О. — Річні збори Бр. Соп. св. Духа, від. 295, відбудуться в неділю, 20. січня, в год. 1:30, в галі української церкви. Обовязком кожного члена є прийти на ці збори і почути звіт урядників і контрольорів, бути учасником вибору уряду на 1946 рік і дати свої погляди на діловодство на біжучий рік. — О. Зенко, предс.; М. Питруха, кас.; В. Пулк, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союзу, від. 50, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 20. січня в годині 1. пополудні, в гали 2545 Е. 33 ул. Взиваємо всіх членів прийти на збори. — За уряд: Н. Сикута, предс.; Н. Наконечний, кас.; М. Шемичик, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня, в год. 1:30 пополудні в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. — Ксеня Плетяк, предс.; Петронеля Яворська, кас.; Іванка Подола, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 245, повідомляє всіх своїх членів, що **річні збори** відбудуться 20. січня в годині 2. пополудні, в церковній гали, 824 Алелайн ул. Просимо членів прийти на час, бо буде звіт уряду, контр. комісії за 1945 рік і вибір уряду на 1946 рік. Члени контр. комісії хай прийтудь 19г січня в 7. год. ввечір і провірять фінансові книжки. — М. Скоропад, предс.; М. Палажій, кас.; П. Квасній, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 20. січня в год. 12. вполудне, в домі Українського Клюбу, ріг ул. Одинацятої і Бінгем С. С. — За уряд: М. Усик, предс.; Марія Малевич, заст. предс.; Н. Шнікула, секр-кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 20. січня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 4950 С. Павліна. По зборах буде вибір уряду на 1946 рік. Просимо всіх членів прийти на ці бзори. — За уряд: В. Горинець, предс.; А. Партика, кас.; І. Побуцький, фін. секр.

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — На річних зборах Бр. св. Володимира, від. 323, що відбулись 16. грудня, вибрано той самий уряд: Дмитро Яремко, предс.; Василь Феден, кас.; Дмитро Кархут, секр. Збори будуть відбуватися в трету неділю по першім, під ч. 38 Савт 5. ул. — Д. Кархут, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Br. ...., will be held Sunday, Jan. 20, at the Ukrainian Hall on Goodman, at 2 P. M. All members are asked to be present as election of Officers for 1946 will be picked out. —S. Holowka, Pres.; J. Yanus, Treas.; W. B. Hussar, Sec.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. січня, в годині 1. пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти на збори, а ті що платять річно, щоб заплатили свої вкладки в січні. — Андрій Вишиканий, предс.; Олекса Бабяк, кас.; Семен Чорномаз, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, 29. грудня вибрано такий уряд на 1946 рік: Микола Заяць, предс.; Микола Пігура, фін. секр.; Стефан Ґріца, кас.; Петро Лахоцький, рек. секр.; Михайло Баран, Володимир Будковський, Іван Кацюба, контр. комісія; Андрій Мазур, делеґат на Конґрес. — П. Лахоцький, рек. секр.

ЗЕЙНСВІЛ, О. — Бр. св. Йосафата, від. 279, повідомляє, що на річних зборах 16. грудня потверджено той самий уряд на 1946 рік. Збори мають відбуватися в трету неділю в місяці.

ҐЕМТРЕМК, МИЦ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. січня, в Укр Хаті, 2240, в 1. год. пополудні. *Збори будуть тим важні,* що новий уряд перебере урядування і буде річний звіт фінансовий. Кожний член під карою повинен явитися. — И. Крупка, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Річні збори Тов. ім. ... Вітовського, від. 375, відбудуться 20. січня. Просимо все членство прийти на ці збори, бо є багато важних справ до полагодження, як: вибір уряду, роздобуття фондів на збігців і в. т. Збори почнуться в 12:30 попол. точно. — За уряд: Г. Дорожовський, гол.; І. Харамбура, секр.; В. Василюк, кас.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 19. січня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 Гренд Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць явитися на цих зборах. Уряд на 1946 рік є: М. Галан, предс.; М. Ливицький, заст.; П. Барнич, секр.; М. Фіґурський, заст.; Г. Василик, кас.; С. Антонишин, заст.; С. Кривень, М. Заровений, І. Сидор, контр. комісія; І. Табака, Г. Сененько, опікуни хорих; А. Періг, М. Якиміцька, Каштан, Е. Кривень, опікуни хорих для женщин; І. Марко, А. Паламар, хоружі; Е. Кривень, організатор. — За уряд: М. Галан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ТИММЕНС, ОНТ. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 456, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться 27. січня, в годині 2. пополудні, в Домі Просвіта, 74 Елм стріт, півн. корнер і 5. Евеню. Просимо всіх членів прийти на час і принести свої членські книжечки. Хто бажав би вступити вряди У. Н. Союзу, або свою дитину записати, просимо прийти на збори. — За уряд: М. Пашин, гол.; М. Мельник, кас.; В. Воркивич, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. — На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, 5. січня вибрано такий уряд на 1946 рік: Ю. Бойко, предс.; А. Романів, заст.; А. Бирич, фін. секр.; В. Салій, заст.; М. Пахолок, кас.; П. Кобрин, рек. секр.; В. Савран, М. Росоловський, кодрольори; І. Кушнір, М. Росоловський, М. Данько, тростіси; О. Ковальський, надз. хорих. Збори відбуваються в другу пятницю в місяци в У. Н. Домі, 35 Вест 19. вул. Просимо всіх членів приходити на збори кожного місяця. — П. Кобрин, рек. секр.

МІЛВОКІ, ВІС. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103, відбудуться в суботу, 19. січня, в год. 7. ввечір, в церковній гали, 1231 Вест Скат ул. Просимо всіх членів і членок, місцевих і позамісцевих, прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Уряд Тов. на 1946 рік є: Григорій Доц, предс.; А. Ковтун, заст.; Павло Стецик, кас.; В. Яремчук, заст.; Т. Барсук, секр. П. Мадеровський, контр., а другого маємо вибрати на зборах; Іван Гірський, К. Доц, П. Мадеровський, надз. хорих; Н. Петричка, І. Пунько, хоружі. Збори відбуваються кожного місяця в суботу по 15-тім. — Г. Доц, предс.; П. Стецик, кас.; Т. Барсук, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Бр. св. Михаїла, від. 332, повідомляє всіх членів і членщь, що **річні збори** відбудуться 19. січня, в годині 8. ввечір, в Українськім Домі. Просимо всіх членів прийти, бо маємо кілька справ до полагодження. — За уряд: А. Кнафф, предс.; П. Причка, секр.; П. Венгрин, кас.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКУВАННЯ КРЕВНИХ ТА ЗНАЙОМИХ.

Теклю Зарицьку з Філядельфії пошукує брат.

Марію Біаан та **Юрка Танасюка** з Завадки пошукує Евдоха Лизень.

Когута Дмитра та **Когута Ілька** з с. Буковець пошукує Дмитро Когут.

Сотера Богача з Ню Йорку пошукує його батько Остап Богач.

Івана Барана з пов. Любачів (мабуть в Канаді), та **Мих. Держецького** з Вілмінґтон, Дел., пошукує Степан Лупач.

Елекка Петра та **Михайла** з с. Добротвір пошукує син їх сестри Мирослав Мізерак.

Іліяну та **Марію Качеровську** (тітки) пошукує Мокрина Качеровська Бойко.

Родину покійного священика **о. Сидоряка** просять подати адресу до Бельгії.

Василя Бльока (стрийка) з с. Маковичі пошукує Муха Стефан.

Федя Сича (вуйка) з с. Грабівці пошукує Роман Чорнецький.

Марію і Евстахію Тажкого з с. Божиків пошукує Яр. Легкий.

Стрийка **Ногача** з с. Новосільці, пов. Золочів, пошукує Михайло Ногач.

Миколу Купка і Михайла Теплого з с. Рудники, пов. Підгайці, пошукує Михайло Купка.

Михайла Щопака з с. Турочки Вижні, пов. Турка, пошукує Василь Щопак.

Стрийка **Юрка Красія** та тітки **Параски Павлик** з с. Криволуки пошукує Іван Красій.

Листи до згаданих осіб висилати на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee,
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.
Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

ТАРЗАН, ч. 1312. Зближаючі кроки.

JANE BLANCHED WITH FEAR. HAD TARZAN MISUNDERSTOOD CONRAD'S LOVE-MAKING? SHE WELL KNEW THERE WAS A STREAK OF SAVAGERY IN HER BELOVED MATE. BUT NO! — TARZAN COULD NEVER STRIKE A HELPLESS MAN.
THEN, HEARING FOOTSTEPS IN THE HALL, JANE WAS SEIZED WITH CONFUSION.
TERROR-STRICKEN, SHE DREW THE KNIFE FROM CONRAD'S BODY AND TOSSED IT UNDER THE BED.
AS HUBERT ENTERED THE ROOM WITH CAPT. CRAGG, HE CRIED CHEERILY: "HOW IS MY BROTHER TODAY?"

Джена зблідла зо страху. Чи може Тарзан не зрозумів Конрадових залицянь? Вона знала, що її чоловік часом зраджував дикі порови. Алеж ні!... Тарзан не напав би на безборонного.

Колиж Джена почула кроки в коритари, вона завагалася.

У перестраху вона витягнула ніж з грудей Конрада і кинула його під ліжко.

Коли Губерт ввійшов у кімнату з капітаном Креґом, він закликав весело: „Як мається сьогодня мій брат?"